

XXVI RAHVUSVAHELINE MAJANDUSPOLIITIKA TEADUSKONVERENTS – KUUENDAT KORDA JÄNEDAL

Kahekümne kuues konverents 2018. aasta suvel (28.–30. juuni) toimus Jänedal juba kuuendat korda, seekord teemal:

„Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides – aasta 2018: Eesti Vabariik – 100 / 100 aastat eestikeelset rahvuslikku Tehnikaülikooli Eestis“:

- Kuna konverents oli ka Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaga seotud (24. veebruar 2018; välja kuulutatud 23. veebruaril 2018 Pärnus, Endla teatri rõdul), siis istutati selle väärrika sündmuse tähistamiseks üleskutse „100 tamme“ raames 3. mail¹ meie esimese kahekümne konverentsi toimumiskohta **Värskasse**, sanatooriumi aasale Värska lahe äärde kolm tammeistikut. Meie konverentside teise toimumiskohta **Jänedale** istutati 11. mail Jäneda tiigi kaldapealsele Musta Täku Talli otsa, Piibe maantee lähedale, samuti kolm noort tammeistikut. Seda tehti ka selle eesmärgi ja lootusega, et kui Eesti Vabariik tähistab oma 150. ja 200. sünnipäeva, oleks need tammed juba suured, tugevad ja täies elujõus! Meie lapsed ja lapselapsed ning nende järglased peaks neid aegu loodetavasti nägema!
- Konverentsi avamisel meenutati ka seda, et käesoleval aastal möödub juba 100 aastat eestikeelse rahvusliku Tehnikaülikooli algusest Eestis (17. september 1918). Ka eelnimetatud tammede istutamine oli osaliselt Tehnikaülikooli asutamisega seotud, sest konverentsi peakorraldaja (ja selle konverentsiseeria initsiaator) ning käesoleva teadusajakirja asutaja ning peatoimetaja Matti Raudjärv on Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna vilistlane aastast 1974.

Esimese päeva, neljapäeva pärastlõunal avas konverentsi **Matti Raudjärv** (Tartu Ülikool /TÜ/), konverentsiseeria algataja ning kõigi varasemate ja XXVI konverentsi peakorraldaja-koordinaator. Konverentsilauda ehtisid järjekorras Eesti, Saksamaa LV, Georgia, Ungari ja Euroopa Liidu laualipud, märkimaks konverentsil ning ajakirjas avaldatud autorite-osalejate asukohariike.

Esmalt mälestati meie hulgast ootamatult lahkunud TÜ endist rektorit professor **Volli Kalmu (10.02.1953–23.12.2017)**, kes oli üks meie konverentsi ja ajakirja toetajatest, samuti ranga õnnetuse tagajärjel lahkunud, meie konverentsidel juba algusest peale aktiivselt osalenud ning hulk aastaid ka ajakirja nõudliku toimetajana tegutsenud suurepärasest retsensenti ja paljude sisukate artiklite autorit (sageli koos doktorantidega) professor emeeritus majandusdoktor **Janno Reijanit (8.10.1951–23.01.2018)**.

* * *

Seejärel tervitati ja õnnitleti meie konverentsidel hulk aastaid aktiivselt osalenud ning ajakirja pikaajalisi toetajaid, toimkondade liikmeid ning kaasautoreid:

¹ samal päeval pidas Värska Sanatoorium ka oma sünnipäevapidu. Värska Sanatooriumi asutamisest ja esimesest velskrist-arstist on kirjutatud raamatus: Traat, Mats. Valge maja. Tallinn: Eksa 2018, 184 lk.

- professor emeeritus Dr **Armin Rohde** – juba eelmisel aastal olnud 65. sünnipäeva puhul (21. märts 2017), meie konverentsidel osalenud aastast 1999; alates 2007 käesoleva ajakirja toimetuskolleegiumi liige; paljude rahateemaliste artiklite (sageli koos doktorantidega) autor ja retsensent; aktiivne diskuteerija. Tema osales meie konverentsidel nüüd juba 20. korda!

Kuna lugupeetud kolleeg Peter Friedrich saabus konverentsile seoses muude ülesannetega alles konverentsi teiseks päevaks, siis tegelik käesurumine toimus teise päeva hommikul esimese istungi algul:

- professor emeeritus Dr **Peter Joachim Friedrich** – 80. sünnipäeva puhul (3. märts 2018), meie konverentsidel osalenud aastast 2006; alates 2007 käesoleva ajakirja toimetuskolleegiumi liige; paljude artiklite (sageli koos doktorantidega) autor ja retsensent; aktiivne diskuteerija. Peter Friedrich emeriteerus Saksamaal Müncheni Bundeswehri Ülikoolis ning töötas hiljem hulk aastaid Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas. Täna on ta selle töö lõpetanud², Eestis abiellunud ja korraliku elamise Tartus soetanud.

Paraku ei saanud lugupeetud juubilar Manfred O. E. Hennies Eestisse konverentsile tulla, sest aprillis 2018 oli tal Kieli Ülikooli kliinikus raske puusaoperatsioon ning sellest taastumine võttis palju aega. Önnitlesime teda konverentsi avamisel verbaalselt:³

- professor emeeritus Dr **Manfred O. E. Hennies** – saab 80. sünnipäeva puhul (10. september 2018); meie konverentsidel on ta osalenud aastast 1996 (siis oli konverents esimest korda rahvusvaheline); aastatel 2007–2015 käesoleva ajakirja toimetuskolleegiumi liige, aastast 2016 ajakirja üks toimetajatest; paljude artiklite autor ja retsensent; aktiivne diskuteerija. Manfred Hennies on Eestit alates 1990. aastast rohkem kui 30. korral külastanud.

Kõigile neile palju tänu tehtu eest! Head tervist, palju õnne, edu ja suurepärase koostööd ka edaspidiseks! Mõlemale kohal olnud juubilarile kuulusid loomulikult lilled ja neile kingiti inglise keelne juubeliraamat⁴ – REPUBLIC of ESTONIA 100. People. History. Culture. Tallinn: Tea Kirjastus 2018, 200 lk.

Juubilaridele ja kõigile teistele konverentsil osalejatele kingiti vase ja nikli sulamist ning hõbetatud (südamikuks keskel tammepuit) mälestusmedal „Eesti Vabariik 100“ koos

² Tartu Ülikool tunnustas teda selle aasta kevad-suvel kui majandusteaduskonna endist konsultanti TÜ väikese medali ja tänukirjaga.

³ Samas, allakirjutanu viibis 21. augustist kuni 2. septembrini 2018 Saksamaal (Hamburg, Nortorf, Helgoland'i saar, Kiel, Schönberger Strand, Frankfurt /Main/, Taunus, Limburg, Rendsburg, Eckernförde jt), olles ka Manfredi kodus Warderis Kieli lähedal kutsutud külaline ning siis oli hea võimalus teda igakülgset juubeli puhul õnnitleda ja ka konverentsil osalejate ning paljude eestimaalaste südamlükud õnesoovida edastada.

⁴ Muide, millegipärast on selles raamatus nõukogude aja kajastamine peaaegu välja jäetud!?

inglise ja eesti keelse autentsussertifikaatidega.⁵ Räägiti nii Eesti Vabariigi juubelist kui Tehnikaülikooli olulisest tähtpäevast – saabuvast juubelist.

Seejärel andis allakirjutanu lühiülevaate osalejatest, artiklitest ja artiklite autoritest, samuti tammede istutamisest (Värskasse istutatute kohta olid ka slaidid näidata, mis olid saadud e-mailiga eelmisel päeval; Jänedale istutatuid oli võimalik kohapeal näidata-vaadata).

Järgnevalt tegi allakirjutanu lühietekande teemal: „Välisstažeerimised kui kogemus, mis soodustavad teadus- ja õppetööd“ (eesti keeles, tõlkega saksa keelde). Selle pikem variant eesti keeles on avaldatud ka käesolevas ajakirjas. Artikli lühivariandid on saksa ja inglise keeles.

Sellele järgnenud **plenaaristungil**, mida juhatasid **Jörg Dötsch** (Budapesti Andrassi Ülikool) ja **Klaus Schrader** (Kieli Maailmamajanduse Instituut /Kieli MMI/), toimusid järgmised ettekanded:

1. **Armin Rohde** (Ernst-Moritz-Arndt nim. Greifswaldi Ülikool, Saksamaa LV), (saksa keeles, tõlkega eesti keelde) – The Future of the Standard Monetary Operations of the Eurosystem

2. **Wolfgang Eibner** (Ernst-Abbe nim. Jena Rakendusülikool, Saksamaa LV), (saksa keeles, tõlkega eesti keelde) – Bitcoin and Altcoins as Currencies and Financial Instruments (IOCs): First Critical Considerations

3. **Väino Kiviriüt** (Peipsiääre vald), (eesti keeles, tõlkega saksa keelde) – Haldusreform 2017 Eestis – praktilised probleemid täna?

Konverentsi **teisel päeval** reedel (29.06.2017), toimus kaks istungit (kõik ettekanded olid inglise keeles, tõlketa):

I istung, mida juhatasid **Wolfgang Eibner** (Jena Rakendusülikool, Saksamaa LV) ja **Peter Friedrich** (TÜ) ning toimusid järgmised ettekanded:

1. **Diana Eerma**, **Peter Friedrich** (mõlemad TÜ) – „Public Value” under Chaotic Conditions

2. **Claus-Friedrich Laaser** (Kieli MMI, Saksamaa LV) – Institutional Divergence in the Baltic Sea Region – a View from International Rankings

II istung, mida juhatasid **Armin Rohde** (Greifswaldi Ülikool), **Claus-Friedrich Laaser** (Kieli MMI). Ettekanded olid järgmised:

⁵ Medalid on vermitud Saksamaal (Numiscom), kvaliteet – *proof-like*; garantiis – piiramatu aeg. Medali esiküljel on kujutatud tugev tammepuu – Eesti riigi iseseisvuse sümbol. Välimisel ringil on kiri „EESTI VABARIIGI 100 AASTAT“. Medali tagaküljel on arv 100. Serval on rida Eesti hümni: „MU ISAMAA, MU ÖNN JA RÕÕM“. Ka selle medali ning teised suveniirid (sh EV juubeliraamatu) sai juubilar Manfred O. E. Hennies kätte Saksamaal, kui allakirjutanu tema kodus augustis-septembris oodatud külalise ja sõbrana viibis.

1. **Klaus Schrader** (Kieli MMI) – Economic Divergence in the Baltic Sea Region – Wealth Gap despite Catching up

2. **Jörg Dötsch, Martina Eckardt** (mõlemad: Budapesti Andrassi Ülikool, Ungari) – Make Room for Life or Save Money for Old Age? A Comparative Study on the Role of Residential Property for Old-Age Provision

Ettekannete ja diskussioonide järel (pärast teist istungit) toimus konverentsi lõpetamine, mille tegi Matti Raudjärv, tänades kõiki osalejaid ja panustajaid, soovis neile kordaminekuid ning osalemist ka järgmisel XXVII konverentsil 2019. aastal kui on põhjust paljusid tähtpäevi tähistada (vt osaline loetelu käesoleva artikli lõpus).

Algselt oli õhtupoolisel **III istungil** kavas kaks ettekannet:

1. **Irina Gogorishvili, Erekle Zandania** (mõlemad Tbilisi Riiklik Ülikool, Georgia) – Expansion of Capacity Development of Local Self-Government in Georgia

2. **Alexander Sichinava, Dali Sekhniashvili** (mõlemad Georgia Tehnikaülikool, Tbilisi) – Issues of Activating Attraction of Home Investments to Improve the Investment Policy in Georgia

Kuna Tbilisi RÜ-s toimusid õppejõudude valimised järgmiseks perioodiks ning kandidaatide näidisloengud ja vestlused ning Georgia Tehnikaülikoolis toimusid uute õppekavade kaitsmised ministriumis, siis ei olnud neil paraku võimalik seekord Jäned konverentsil osaleda.

Traditsioonilised olid nii neljapäeva õhtune tore rahvuslik ca 1,5 tunnine kultuuri-programm (seekord mängis suurepärane lõõtsamees Tiit Animägi Aegviidust) koos maitsva õhtusöögiga hotelli kaminasaalis kui ka reede õhtune tervislik sauna- ja spordiprogramm.

Laupäeval, konverentsi **kolmandal päeval**, toimus ca kuuetunnine hariv ja silmaringi laiendav, valdavalt Lahemaa rahvuspargiga tutvumine allakirjutanu juhtimisel ja saksakeelsel jutustamisel⁶ – Tapa linn (läbisõidul); Palmse mõis (läbisõidul); Oruveski (läbisõidul); kivise rannaga kapteniküla Käsmu, endine Käsmu Merekool ja tänane, huvitavate väljapanekutega Käsmu Meremuuseum (asutaja Aarne Vaik, aastal 1993); liivarannaga endine tuntud ja nüüd jälle kosuv suvitusalevik Võsu; seene-marja- ja männimetsad (läbisõidul); Vergi, Vergi sadam, soomlaste „kaatriõit“ ja endine kõrts Lamba-Ada (vrdl laul „Lambada“); Altja kaluriküla (lõunapaus oli Altja kõrtsis maitsvate kohalike eesti rahvusroogadega); Vihula mõis (läbisõidul); mahajäetud (kuid taastamist vääriiv) väike mõis Karulas (läbisõidul); Vainopea; tormimurtud metsamassiivid Eismal (läbisõidul); Rutja; kunstnik Richard Sagrits ja Karepa; Kunda ja tsemendivabrik (möödasõidul) – ja edasi juba sõit Tallinnasse, lennujaama – kuhu

⁶ Lahemaa rahvuspargiga tutvumine polnud esialgu kavas. Kuna varem kavandatud majandusajaloo alane ekskursioon (Jäned lubjaahjud, Porkuni paemuuseum ja Tamsalu pöördahjud) jäi ära kohaliku giidi pereprobleemide tõttu, siis tuli nõ käigupealt asendusvariant leida. Aga läks hästi, oli ka ilus ilm – osalejatele lühiülevaade Lahemaast, sh meie loodus, meri, külad-asulad jm vaatamisväärsused, inimesed ning toitude valik meeldisid.

jõudsime igati õigeaegselt. Seejärel kurb-rõõmus optimistlikult tulevikku vaatav hüvastijätt saksa külalistega – vanade tuttavate-kolleegide ja heade sõpradega!

Valdavalt kõigi osalejate poolt tähendati konverentsi lõppedes, sealt lahkudes – olid sisukad päevad ja head ettekanded-diskussioonid, oli mõnusat vaheldust konverentsitöö kõrval ning järgmisel, 2019. aastal, tasub kindlasti jälle tulla!

Pärast järgmise aasta konverentsi on kõigil võimalus võtta osa olulisest, usutavasti ainulaadse ja ülemaailmse tähtsusega sündmusest, nimelt:

2019 möödub 150 aastat Eesti esimesest laulupeost (18.–20. juunil 1869 Tartus) ja 85 aastat esimesest tantsupeost (15.–17. juulil 1934 Tallinnas Kadrioru staadionil). Sellega seoses leiab aset järjekordne oluline kultuurisündmus Eestis ja üks ainulaadsemaid kogu maailmas: ajavahemikul 5.–7. juuli 2019 toimub Tallinnas XXVII laulupidu ja XX tantsupidu!

Lisaks eelnimetatud kultuuri suursündmusele on aastal 2019 Eestis veel teisi olulisi tähtpäevi:⁷

- 320 aastat Tartu Ülikooli asumisest Pärnusse (1699–1710);
- 100 aastat võidust Võnnu (tänapäevane Cēsis linn Lätis) lahingus – Võidupüha (23. juuni 1919);
- 100 aastat eestikeelset Tartu Ülikooli (avaaaktus: 1. detsember 1919);
- 35 aastat esimesest nn laevakonverentsi möödumisest (24.–26. mai 1984);
- 35 aastat artiklite kogumike ja nendest väljagasvanud käesoleva ajakirja ilmumisest (mai 1984);
- 15 aastat – Eesti Vabariik võeti NATO liikmeks (29. märts 2004) ja Euroopa Liidu liikmeks (1. mai 2004);
- 15 aastat tänase Tartu Ülikooli Pärnu kolledži ees oleva päikesekella avamisest Pärnus (9. september 2004).

Loomulikult on veel tähtpäevi, kuid siinkohal sai eeskätt need esitatud, mis otseselt või kaudselt on meie konverentsidega seotud.

Head kaastööd ajakirjale ning tere tulemast XXVII konverentsile 3.–5. juulil 2019. aastal Jänedal ning sellele järgnevale laulu- ja tantsupeole Tallinnas 5.–7. juulil 2019!

Tallinnas, Pirta-Kosel, juuli-oktoober 2018

Lugupidamisega

Matti Raudjärv

⁷ Võrreldes eelnimetatud tähtpäevadega pole fakt küll oluline, kuid 12. oktoobril 2018 täitus 25 aastat tänase kirjastus- ja konsultatsioonifirma Mattimar OÜ asutamisest (12.10.1993; registreerimisnumber: 01259355). Ettevõtte asutati eeskätt teaduskonverentside läbiviimise operatiivseks toetamiseks. Allakirjutanu töötas sel ajal TTÜ majandusteaduskonnas arendus-prodekaani ja majanduspoliitika õppetooli juhataja ning majanduspoliitika professorina.